

کشت بافت

شفاهی

باززایی درون شیشه ای ارقام کاهوی ایرانی

حسین هنری، هوشنگ علیزاده، علی اکبر شاه نجات، بوشهری، سیدعلی پیغمبری،

مختار جلالی جواران

به ترتیب دانشجوی دکتری، استادیار، دانشیار و استادیار پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران- کرج و استادیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

گیاه کاهو با توجه به نوع مصرف و بیوماس آن دارای پتانسیل مطلوب برای تبدیل شدن به یک بیوراکتور جهت تولید پروتئین های نو ترکیب و واکنش های خوراکی است. پیش نیاز نیل به این هدف، بهینه سازی مسیر کشت بافت و انتقال ژن به این گیاه است. در بررسی باززایی درون شیشه ای، ابتدا بذور ۵ رقم کاهو TN-96-34 و TN-96-39 و TN-96-41 و TN-96-53 و TN-96-54 در غلظت های مختلف tween 20 و هیپو کلرید سدیم قرار گرفتند، که به ترتیب غلظت های ۰/۱٪ و ۲/۵٪ به مدت ۲۵ دقیقه و ۲ بار شستشو با آب مقطر استریل برای ضد عفونی بذر بهترین بود. سپس بذور در محیط استریل، دمای ۲۵ درجه سانتی گراد و روشنایی ۱۶ ساعت در شبانه روز جهت جوانه زنی بر روی کاغذ صافی مرطوب قرار گرفتند. ریز نمونه کوتیلدون گیاهچه ها بعد از ۷۲ ساعت به ۶ تا ۸ قطعه تقسیم، و بر روی محیط کشت MS حاوی غلظت های هورمونی ۰/۱، ۰/۰۵ و ۰/۰۲ میلی گرم در لیتر NAA و ۰/۱، ۰/۲، ۰/۴ و ۰/۸ میلی گرم در لیتر BA قرار گرفتند. از بین پنج رقم کاهو مورد بررسی، دو رقم TN-96-39 و TN-96-41 بهترین کالوس زایی و جنین زایی و باز زایی را داشتند. تیمار نسبت تنظیم کننده های رشد با غلظت های هورمونی ۰/۰۵ و ۰/۰۲ میلی گرم در لیتر NAA و ۰/۲ میلی گرم در لیتر BA بیشترین کالوس زایی، جنین زایی و باز زایی را برای این صفات نشان داد. تیمار نسبت تنظیم کننده های رشد با غلظت های ۰/۰۵ میلی گرم در لیتر NAA و ۰/۴ میلی گرم در لیتر BA دارای بیشترین ساقه زایی بودند. ساقه های باززایی شده در محیط کشت

کشت بافت - شفاهی

MS حاوی ۰/۲ میلی گرم در لیتر NAA ریشه دار و پس از انتقال به گلدان بذرگیری انجام شد.